

Освітній комплекс Чернівецької області: динаміка та сучасний стан

Назарій КОЛОСІВСЬКИЙ^{1*} <https://orcid.org/0009-0005-8821-9772>

УДК 911.3:37

АНАЛІТИЧНА СТАТТЯ

¹ Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
кафедра географії України та регіоналістики

Листування – *kolosivskyi.nazarii@chnu.edu.ua

Ключові слова: соціальна інфраструктура, освітній комплекс, освіта, заклади освіти, Чернівецька область.

Анотація: Проаналізовано динаміку основних показників освітнього комплексу Чернівецької області за 1995–2022 роки. Розраховано коефіцієнти локалізації та територіальної концентрації закладів освіти в розрізі територіальних громад регіону, на їх основі визначено рівень розвитку освітнього комплексу та його територіальні відмінності. Звернено увагу на проблемні аспекти освітньої галузі в Чернівецькій області та запропоновано шляхи їх вирішення.

1. ВСТУП

Освіта є однією з найважливіших сфер життя людини і відіграє значну роль у формуванні суспільного потенціалу. Для забезпечення якісної та доступної освіти необхідною умовою є розвиток мережі закладів та високий рівень їх матеріально-технічного забезпечення. Освітній комплекс є невід'ємною складовою соціальної інфраструктури. Він є одним з чинників формування людського капіталу та повинен сприяти розвитку економіки, науки, культури, а отже забезпечувати підвищення конкурентоспроможності регіону. Важливо не лише забезпечити кожного доступом до якісної освіти, а й стежити за динамікою освітніх процесів та вчасно вносити відповідні корективи. Вивчення динаміки та сучасного стану освітнього комплексу Чернівецької області дасть змогу визначити його сильні та слабкі сторони, диспропорції в просторовій організації та перспективи розвитку.

2. АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання, пов'язані з освітнім комплексом досі не втрачають своєї актуальності. Деякі аспекти функціонування та розвитку освітнього комплексу окремих регіонів та країни в цілому розглянуто в працях: Флінта (2006), Байназаров (2008), Башнянин та ін. (2012, 2014), Євсєєва (2016), Павловська та ін. (2019), Потапова та ін. (2020), Чикало (2020), Павловська, Дацюк (2021) та інших. Хоч дана тема є відносно добре вивченою, але все ж існує потреба в подальших дослідженнях, які би дали змогу відобразити останні зміни в освітній галузі, особливо на регіональному рівні.

3. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою нашого дослідження є аналіз динаміки та сучасного стану освітнього комплексу Чернівецької області. Відповідно до мети були поставлені такі завдання:

2023, 845; DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2023.845.142-150>

 Open Access. © 2023 Н. КОЛОСІВСЬКИЙ
опубліковано у Чернівецькому національному університеті

Ця робота ліцензується відповідно до

CC BY-NC-ND із Зазначенням Авторства – Некомерційна – Без Похідних 4.0 Міжнародна

- проаналізувати динаміку основних показників освітньої галузі Чернівецької області за період 1995-2022 років;
- дослідити сучасний стан та розробити картографічну модель, яка відображатиме рівень розвитку освітнього комплексу територіальних громад Чернівецької області;
- визначити основні проблеми освітньої сфери регіону та запропонувати рекомендації щодо їх вирішення.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

За останні десятиліття в Україні відбулися суттєві зміни в освітній сфері. Відповідно до чинного законодавства невід’ємними складниками системи освіти є: дошкільна, повна загальна середня, позашкільна, спеціалізована, професійна (професійно-технічна), фахова передвища, вища, освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта ([Про освіту... 2023](#)). Формування та розвиток мережі закладів освіти є одним зі шляхів створення умов для здобуття освіти населенням. Нині освітній комплекс Чернівецької області представлений широким спектром закладів різних статусів, типів та форм власності, що здійснюють освітню діяльність на різних рівнях освіти та за різними видами освіти.

Дошкільна освіта є первинною ланкою системи безперервної освіти в Україні. Вона спрямована на забезпечення всебічного розвитку дітей дошкільного віку, формування у них моральних норм, набуття ними життєвого соціального досвіду ([Про дошкільну освіту... 2023](#)). Останніми роками можемо спостерігати певні позитивні тенденції в системі дошкільної освіти Чернівецької області. За період 1995–2022 років кількість закладів дошкільної освіти зросла на 25 %, з 312 до 390 одиниць. Збільшення кількості місць у таких закладах відбувалося значно нижчими темпами (+4 %), натомість помітно зросла кількість осіб у них – з 19 998 до 25 604, або на 28 %. Відзначимо, що до 2000 року наведені показники знижувалися, а після – спостерігаємо їх переважне зростання (*рис. 1*). Упродовж досліджуваного періоду більш як у 2 рази збільшилося охоплення дітей закладами дошкільної освіти. Якщо у 1995 році частка дітей, охоплених закладами дошкільної освіти, становила лише 27 % до кількості усіх дітей відповідного віку, то у 2022 році вона вже складала 56 %.

Найбільше закладів дошкільної освіти розташовано в Чернівецькій територіальній громаді – 61 одиниця, або 15,6 % від усіх закладів області. Відносно високий даний показник у Сокирянській, Кельменецькій та Сторожинецькій громадах, де кількість закладів коливається в межах 20–22 одиниць. Лідерами серед сільських територіальних громад є Ванчиновецька, Мамаївська та Юрковецька – по 8 закладів у кожній. Найнижчими показниками характеризуються Вашковецька, Карапчівська та Петровецька громади – по 2 заклади дошкільної освіти.

Наступним складником системи освіти є повна загальна середня освіта. Її метою є всебічний розвиток, виховання та соціалізація особистості шляхом формування ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності ([Про повну загальну середню освіту... 2023](#)). Протягом 1995–2022 років мережа закладів загальної середньої освіти Чернівецької області скоротилася з 455 до 343 одиниць, або на 24,6 %. Кількість учнів у таких закладах зменшувалася схожими темпами – з 137,6 тис. до 108,6 тис. осіб (–21,1 %). Найбільше скорочення припало на перше десятиліття XXI ст., а вже з 2014 року можемо спостерігати тенденцію до збільшення їхньої кількості (*рис. 1*). У 2022/23 навчальному році 9,4 тис. осіб одержали свідоцтво про здобуття базової середньої освіти та 6,3 тис. осіб – повної загальної середньої освіти, що відповідно на 23 % менше та на 1,6 % більше, ніж у 1995/96. Кількість вчителів у закладах загальної середньої освіти регіону впродовж 1995–2022 років зменшилася на 7,1 %, з 12,7 тис. до 11,8 тис. Зазначимо, що за останнє десятиріччя найбільшою вона була у 2014 році – 12,6 тис. осіб.

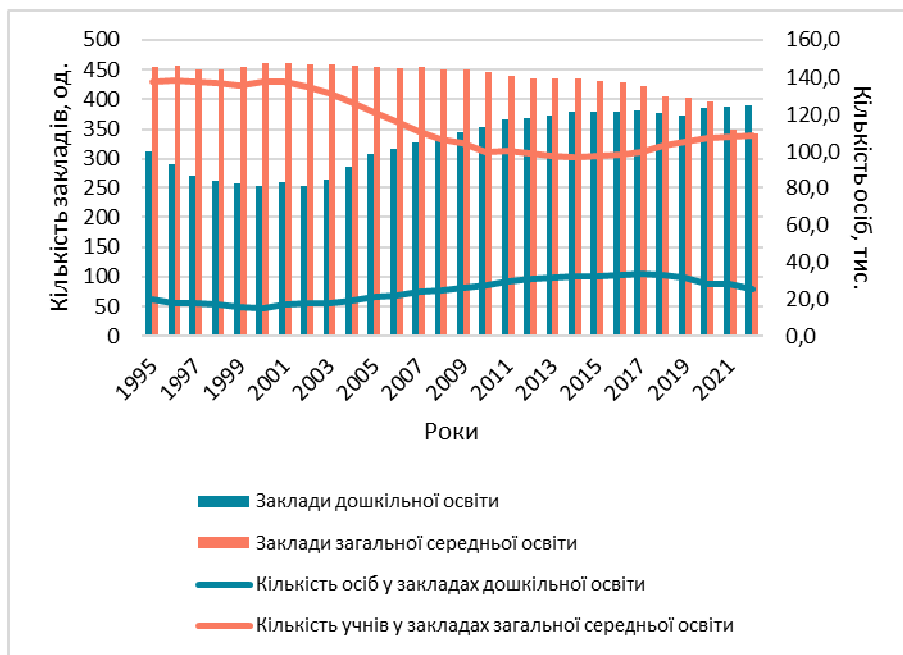

Рис. 1. Динаміка закладів дошкільної та загальної середньої освіти і кількості осіб у них (1995–2022 роки)
(Побудовано за [Головне управління статистики у Чернівецькій області 2023](#))

Найбільш розвинена мережа закладів загальної середньої освіти у Чернівецькій територіальній громаді, де налічується 54 заклади. Значна їх кількість у Сокирянській (22), Кельменецькій (20) та Сторожинецькій (20) громадах. Серед сільських громад найбільшу кількість закладів мають Клішківська (9), Острицька (9), Брусницька (8), Мамаївська (8), Сучевенська (7), Чудейська (7) та Юрковецька (7). Громадами-аутсайдерами регіону є Вашківська, Боянська, Кам'янецька, Кострижівська, Магальська та Неполоківська – від 2 до 3 закладів загальної середньої освіти у кожній.

Позашкільна освіта в Чернівецькій області здійснюється такими типами закладів: будинок дитячої творчості, будинок творчості дітей та юнацтва, мала академія наук, палац дітей та юнацтва, центр дитячої творчості, центр еколого-натуралістичної творчості, центр науково-технічної творчості, центр позашкільної освіти, центр туризму та краєзнавства, центр художньо-естетичної творчості. Напрями позашкільної освіти досліджуваного регіону включають: військово-патріотичний, гуманітарний, дослідницько-експериментальний, еколого-натуралістичний, науково-технічний, оздоровчий, соціально-реабілітаційний, туристсько-краєзнавчий, фізкультурно-спортивний, художньо-естетичний. Половина від усіх закладів позашкільної освіти регіону знаходиться в межах Чернівецької територіальної громади. Вижницька та Глибоцька громади налічують по 2 заклади, Герцаївська, Кельменецька, Кіцманська, Новодністровська, Путильська, Сокирянська, Сторожинецька та Хотинська – по 1 закладу, в решті громад заклади позашкільної освіти відсутні.

У 2022 році, порівняно з 1995 роком, мережа закладів професійної (професійно-технічної) освіти Чернівецької області скоротилася на одну одиницю і нараховувала 16 закладів. Кількість учнів, слухачів у таких закладах зменшилася з 8,5 тис. до 6,4 тис. осіб, або на 24,7 % (рис. 2). У 2022 році на навчання до закладів професійної (професійно-технічної) освіти було прийнято 3,3 тис. осіб, а випущено – 2,6 тис. Дані показники помітно нижчі, ніж у 1995 році – 5,2 тис. та 4,8 тис. осіб відповідно.

Більшість закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а також інших закладів, що надають професійну (професійно-технічну) освіту, розміщена в Чернівецькій громаді –

20 одиниць (66,7 %). Два заклади функціонують у Сокирянській громаді, по одному закладу – в Герцаївській, Глибоцькій, Заставнівській, Кельменецькій, Недобोївській, Новоселицькій, Сторожинецькій та Чагорській громадах.

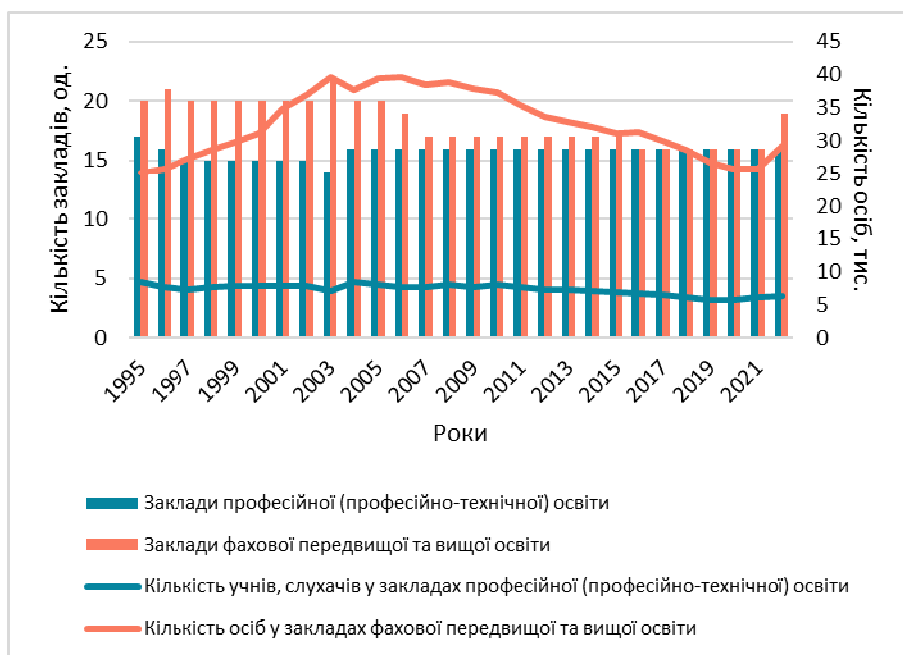

Рис. 2. Динаміка закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти і кількості осіб у них (1995–2022 роки) (Побудовано за [Головне управління статистики у Чернівецькій області 2023](#))

З 2020/21 навчального року з урахуванням положень Закону України «Про фахову передвищу освіту» ([Про фахову передвищу освіту... 2023](#)) запроваджено розробку статистичної інформації щодо мережі та діяльності закладів фахової передвищої освіти. Станом на 2022/23 навчальний рік у Чернівецькій області функціонувало 19 закладів вищої та фахової передвищої освіти, що на 1 одиницю менше, ніж у 1995/96, натомість кількість осіб у даних типах закладів за досліджуваний період зросла – з 25,1 тис. до 29,1 тис. Але варто зазначити, що основне зростання даного показника відбувалося до 2003–2006 років (найбільшим він був у 2003 році – 39,7 тис. осіб), а далі спостерігалось його поступове зниження (*рис. 2*). У 2022/23 навчальному році було прийнято 5,6 тис. осіб на навчання до закладів вищої та 2,9 тис. – фахової передвищої освіти, а кількість випущених осіб становила 5,2 тис. та 2,3 тис. відповідно. На кінець цього ж року нараховувалося 333 аспіранти, що майже втричі більше, ніж у 1995/96 навчальному році.

За кількістю закладів фахової передвищої та вищої освіти абсолютним лідером у регіоні є Чернівецька територіальна громада, де нараховується 19 закладів і філій – 13 фахової передвищої та 6 вищої освіти. Друге місце за цим показником посідає Сторожинецька громада – 1 та 2 заклади відповідно. По одному закладу / відокремленому структурному підрозділу фахової передвищої освіти мають Вашківецька, Новоселицька та Хотинська громади, а вищої – Вижницька та Кіцманська.

Для характеристики територіальної розосередженості закладів освіти регіону пропонуємо розрахувати коефіцієнти локалізації та територіальної концентрації. Щоб з'ясувати відповідність територіального розміщення закладів освіти потребам населення регіону розраховуємо коефіцієнт локалізації за *формулою (1)*:

$$K_l = \frac{p \cdot N}{P \cdot n}, \quad (1)$$

де K_l – коефіцієнт локалізації закладів освіти; p – кількість закладів у територіальній громаді; N – чисельність населення області; P – кількість закладів у області; n – чисельність населення територіальної громади. Якщо $K_l < 1$ відзначаємо низький рівень локалізації закладів освіти; K_l близький до 1 – середній рівень локалізації; $K_l > 1$ – високий рівень локалізації.

Через наявність великої кількості простих показників інтегральний показник рівня розвитку освітнього комплексу дасть можливість приховати недостатній рівень розвитку окремих його складових завдяки високому рівню розвитку інших. Тому розраховуємо інтегральний показник коефіцієнта локалізації за *формулою (2)*:

$$IK_l = \frac{(K_{l1} + K_{l2} + K_{l3} + K_{l4} + K_{l5} + K_{l6})}{6}, \quad (2)$$

де IK_l – інтегральний коефіцієнт локалізації закладів освіти; K_{l1} – коефіцієнт локалізації закладів дошкільної освіти; K_{l2} – коефіцієнт локалізації закладів загальної середньої освіти; K_{l3} – коефіцієнт локалізації закладів позашкільної освіти; K_{l4} – коефіцієнт локалізації закладів професійної (професійно-технічної) освіти; K_{l5} – коефіцієнт локалізації закладів фахової передвищої освіти; K_{l6} – коефіцієнт локалізації закладів вищої освіти.

Розрахунок коефіцієнта територіальної концентрації здійснюємо за *формулою (3)*:

$$K_{tk} = \frac{p \cdot S}{P \cdot s}, \quad (3)$$

де K_{tk} – коефіцієнт територіальної концентрації закладів освіти; p – кількість закладів у територіальній громаді; S – площа області; P – кількість закладів області; s – площа територіальної громади. $K_{tk} < 1$ відповідає низькому рівню концентрації закладів освіти в межах досліджуваної території; коли K_{tk} наближений до 1 – можна констатувати про оптимальне співвідношення досліджуваного показника; якщо $K_{tk} > 1$ – відзначаємо високу концентрацію закладів освіти.

Для того, щоб уникнути диспропорцій даного показника розраховуємо інтегральний коефіцієнт територіальної концентрації за *формулою (4)*:

$$IK_{tk} = \frac{(K_{tk1} + K_{tk2} + K_{tk3} + K_{tk4} + K_{tk5} + K_{tk6})}{6}, \quad (4)$$

де IK_{tk} – інтегральний коефіцієнт територіальної концентрації закладів освіти; K_{tk1} – коефіцієнт територіальної концентрації закладів дошкільної освіти; K_{tk2} – коефіцієнт територіальної концентрації закладів загальної середньої освіти; K_{tk3} – коефіцієнт територіальної концентрації закладів позашкільної освіти; K_{tk4} – коефіцієнт територіальної концентрації закладів професійної (професійно-технічної) освіти; K_{tk5} – коефіцієнт територіальної концентрації закладів фахової передвищої освіти; K_{tk6} – коефіцієнт територіальної концентрації закладів вищої освіти.

Відповідно до розрахунків, у Вижницькій, Сторожинецькій, Чернівецькій, Кіцманській, Глибоцькій, Хотинській та Герцаївській громадах – високий рівень локалізації закладів освіти; у Вашківській, Заставнівській, Путильській, Сокирянській, Чагорській, Новоселицькій, Недобойській, Кельменецькій, Новодністровській та Конятинській громадах – середній рівень; у решті громад області – низький рівень. Щодо територіальної концентрації закладів освіти, то вона висока в Чернівецькій, Новодністровській, Чагорській, Вижницькій, Глибоцькій та Кіцманській громадах; у Заставнівській, Хотинській, Сторожинецькій, Герцаївській,

Новоселицькій, Вашківцевській та Недобоївській громадах – оптимальне значення даного показника; в інших громадах – низький рівень територіальної концентрації. Проведені розрахунки свідчать про те, що рівень розвитку освітнього комплексу більшості територіальних громад Чернівецької області нижче середнього та низький. Територіальна диференціація розвитку мережі закладів освіти регіону подана на *рисунку 3*.

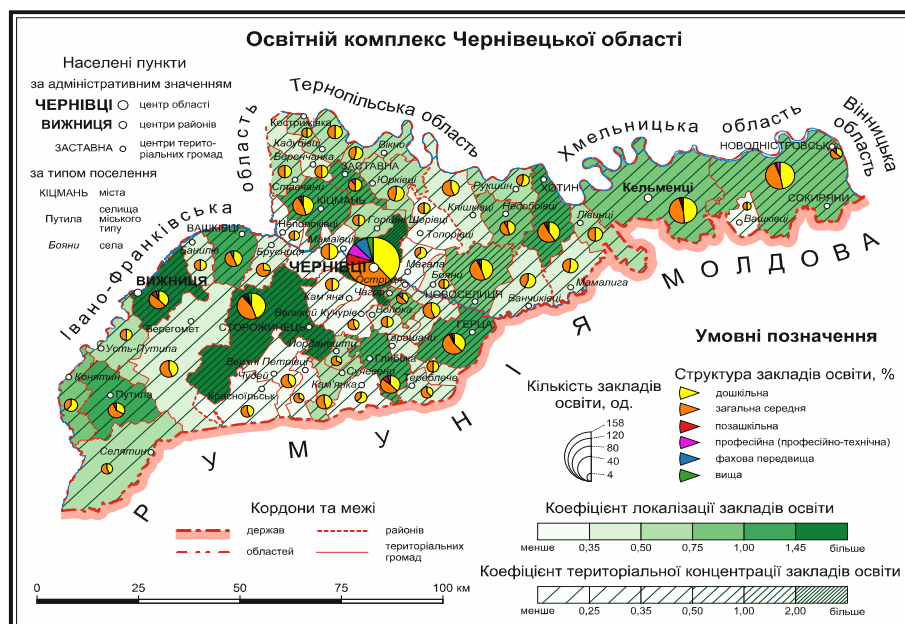

Рис. 3. Освітній комплекс Чернівецької області

(Побудовано за [Єдиний державний вебпортал відкритих даних 2023](#))

Освітній комплекс Чернівецької області поступово адаптується до викликів сучасності та має значний потенціал для розвитку, проте існує низка проблем. Найбільш відчутними з них є нерівний доступ до якісної освіти в окремих частинах регіону та недостатній рівень фінансування освітньої сфери, що супроводжується погіршенням умов навчання. Залучення інвестицій та вдосконалення механізмів розподілу коштів відповідно до потреб закладів освіти може частково покращити ситуацію. Суттєвою проблемою є також нестача кадрів у деяких предметних областях. Не всі вчителі мають достатній рівень кваліфікації, а їхня заміна на більш кваліфікованих працівників може бути складною через низький рівень зарплат.

Для подальшого розвитку необхідно виконати ряд важливих завдань. Найперше це покращення стану освітньої галузі в сільській місцевості регіону. Для цього необхідно сприяти збільшенню можливостей закладів, зокрема, шляхом їх забезпечення всіма необхідними технічними засобами та матеріалами для навчання. Особливу увагу потрібно звернути на розвиток інноваційної освіти. З цього погляду важливими є такі заходи, як впровадження нових форм і методів навчання, використання сучасних технологій у навчальному процесі та підвищення ефективності дистанційного навчання, що сприятиме покращенню якості освіти та підготовці учнів і студентів до викликів сучасного світу. Завдяки цифровізації освіта стане більш персоналізованою, доступною та гнучкою ([Кучерак 2020](#)). Крім того, в освітній процес можна впроваджувати сучасні наукові досягнення молодих учених ([Ковальчук 2022](#)). Це все, в свою чергу, позитивно відобразиться на забезпеченні ринку праці висококваліфікованими кадрами та сприятиме зниженню безробіття в регіоні. Також треба працювати над збільшенням зацікавленості молоді в навчанні та надавати додаткову підтримку дітям з малозабезпечених та неблагополучних сімей. До важливих завдань віднесемо підвищення престижності викладацької професії та гарантування

Н. Колосівський.

Освітній комплекс Чернівецької області: динаміка та сучасний стан

вчителям гідної оплати праці. Варто також звернути увагу на розвиток інклюзивної освіти в регіоні. На сучасному етапі в умовах децентралізації та євроінтеграції особливо актуальними стають питання налагодження міжнародних зв'язків та співпраця з закладами інших країн, що буде сприяти взаємному обміну знаннями та досвідом. Крім того, виникає потреба в удосконаленні механізмів оцінювання якості знань в контексті європейських стандартів. При розробці комплексних програм доцільно брати до уваги досвід розвинених країн. Усе це допоможе покращити стан освітнього комплексу Чернівецької області, що в свою чергу позитивно вплине на розвиток регіону та країни в цілому.

5. ВИСНОВКИ

За період 1995–2022 років в освітньому комплексі Чернівецької області відбулися помітні зміни. Здебільшого позитивні тенденції прослідковуються у сфері дошкільної освіти – зростання кількості закладів, місць і дітей у них, а також суттєве збільшення рівня охоплення дітей закладами дошкільної освіти. Водночас відбулося відчутне скорочення мережі закладів загальної середньої освіти, зменшення кількості вчителів і учнів у них. Схожі тенденції, хоч і не настільки значні, простежувалися в професійній (професійно-технічній) та вищій освіті.

На сьогодні освітній комплекс Чернівецької області представлений широким спектром закладів. Проте, можемо побачити суттєві відмінності в його рівні розвитку по територіальних громадах регіону. Найбільш розвинена мережа закладів освіти характерна для Чернівецької громади, що закономірно, враховуючи розміщення тут обласного центру – м. Чернівців та концентрацію значної частини населення області. Високим рівнем розвитку характеризуються Вижицька, Глибоцька, Кіцманська, Новодністровська, Сторожинецька та Хотинська громади. До громад-аутсайдерів віднесемо Великокучурівську, Красноїльську, Топорівську, Берегометську, Петровецьку, Вашковецьку, Кам'янецьку та Чудейську. Суттєвими залишаються розбіжності у розвитку освітнього комплексу між міськими та сільськими населеними пунктами.

В освітньому комплексі Чернівецької області є певні проблеми, які треба вирішувати. Основні зусилля мають бути спрямовані на збільшення фінансування закладів освіти, забезпечення їх сучасними технічними засобами, підвищення кваліфікації вчителів, забезпечення їм гідної оплати праці та підвищення престижності викладацької діяльності. Необхідно гарантувати рівні умови та можливості отримання якісної освіти для всіх. Важливим є впровадження нових форм і методів навчання й активне залучення молодих спеціалістів з сучасними підходами до навчання. Доречно також розвивати співпрацю з іншими країнами. Такі заходи допоможуть забезпечити якісну підготовку фахівців та підвищити конкурентоспроможність освітнього комплексу Чернівецької області, що, у свою чергу, відкриє значні можливості для стійкого соціально-економічного розвитку регіону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байназаров, А.М. (2008). Сучасний стан та перспективи розвитку освітнього комплексу України. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія Геологія. Географія. Екологія*, (824), 65-71. [Bainazarov, A.M. (2008). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku osvitnoho kompleksu Ukrainy. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina. Seriya Heolohiia. Heohrafiia. Ekolohiia*, (824), 65-71.]
2. Башнянин, Г.І., Свінцов, О.М., Гаврилко, П.П., & Шморхай, М.Б. (2012). Соціально-економічна ефективність освітнього комплексу суспільства. *Науковий вісник НЛТУ України*, 22(7), 365-370. [Bashniyanyn, H.I., Svintsov, O.M., Havrylko, P.P., & Shmorhai, M.B. (2012). Sotsialno-ekonomichna efektyvnist osvitnoho kompleksu suspilstva. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 22(7), 365-370.]
3. Башнянин, Г.І., Свінцов, О.М., & Ожубко, Г.В. (2014). Фактори підвищення соціально-економічної ефективності освітнього комплексу суспільства. *Науковий вісник НЛТУ України*, 24(7), 370-376. [Bashniyanyn, H.I., Svintsov, O.M., & Ozhubko, H.V. (2014). Faktory pidvyshchennia sotsialno-ekonomichnoi efektyvnosti osvitnoho kompleksu suspilstva. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 24(7), 370-376.]

Н. Колосівський.

Освітній комплекс Чернівецької області: динаміка та сучасний стан

4. Євсєєва, О.О. (2016). Розвиток освітнього комплексу України в умовах євроінтеграції. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, (53), 141-146. [Yevsieieva, O.O. (2016). Rozvytok osvitnoho kompleksu Ukrainy v umovakh yevrointehratsii. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, (53), 141-146.] <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i53.74434>
5. Ковальчук, В.І. (2022). Впровадження в освітній процес результатів досліджень молодих вчених. *Освіта і наука XXI століття : матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів (м. Глухів, 4 травня 2022 р.)*, 89-91. [Kovalchuk, V.I. (2022). Vprovadzhennia v osvitnii protses rezultativ doslidzen molodykh vchenykh. *Osvita i nauka KhKhI stolittia : materialy zvitnoi naukovo-praktychnoi konferentsii vykladachiv (m. Hlukhiv, 4 travnia 2022 r.)*, 89-91.]
6. Кучерак, І.В. (2020). Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Інноваційна педагогіка*, 2(22), 91-94. [Kucherak, I.V. (2020). Tsyfrovizatsiia ta yii vplyv na osvitnii prostir u konteksti formuvannia kluchovykh kompetentnosti. *Innovatsiina pedahohika*, 2(22), 91-94.]
7. Павловська, Т.С., & Дацюк, В.О. (2021). Освітній комплекс Львівської області. *Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 13–14 грудня 2021 р.)*, 9-11. [Pavlovska, T.S., & Datsiuk, V.O. (2021). Osvitnii kompleks Lvivskoi oblasti. *Kontseptualni shliakhy rozvytku nauky ta osvity : materialy IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Lviv, 13–14 hrudnia 2021 r.)*, 9-11.]
8. Павловська, Т.С., Причула, І.І., & Федчик, А.П. (2019). Сучасний стан освітнього комплексу Волинської області. *Наукова думка сучасності і майбутнього*, 38-42. [Pavlovska, T.S., Prytula, I.I., & Fedchyk, A.P. (2019). Suchasnyi stan osvitnoho kompleksu Volynskoi oblasti. *Naukova dumka suchasnosti i maibutnoho*, 38-42.]
9. Потапова, А.Г., Краснопольська, Н.В., & Барський, Ю.М. (2020). Модернізація освітнього комплексу Волинської області. Луцьк : ПП Іванюк В.П. [Potapova, A.H., Krasnopska, N.V., & Barskyi, Yu.M. (2020). *Modernizatsiia osvitnoho kompleksu Volynskoi oblasti*. Luts'k : PP Ivaniuk V.P.]
10. Флінта, Н.І. (2006). Культурно-освітній комплекс, його суть і місце в розвитку суспільства. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія Географія*, (2), 90-96. [Flinta, N.I. (2006). Kulturno-osvitnii kompleks, yoho sut i mistse v rozvytku suspilstva. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. Volodymyra Hnatiuka. Seriiia Neohrafiia*, (2), 90-96.]
11. Чикало, І.В. (2020). Формування спроможної освітньої мережі об'єднаних територіальних громад регіону в умовах децентралізації. *Економічний простір*, (156), 104-108. [Chykalo, I.V. (2020). Formuvannia spromozhnoi osvitnoi merezhi obiednanykh terytorialnykh hromad rehionu v umovakh detsentralizatsii. *Ekonomichnyi prostir*, (156), 104-108.] <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-18>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

12. Єдиний державний вебпортал відкритих даних (2023). [Yedynyi derzhavnyi vebportal vidkrytykh danykh (2023).] [Джерело](#)
13. Головне управління статистики у Чернівецькій області (2023). [Holovne upravlinnia statystyky u Chernivetskii oblasti (2023).] [Джерело](#)
14. Про дошкільну освіту, Закон України № 2628-III (2023). [Pro doshkilnu osvitu, Zakon Ukrainy № 2628-III (2023).] [Джерело](#)
15. Про освіту, Закон України № 2145-VIII (2023). [Pro osvitu, Zakon Ukrainy № 2145-VIII (2023).] [Джерело](#)
16. Про повну загальну середню освіту, Закон України № 463-IX (2023). [Pro povnu zahalnu seredniu osvitu, Zakon Ukrainy № 463-IX (2023).] [Джерело](#)
17. Про фахову передвищу освіту, Закон України № 2745-VIII (2023). [Pro fakhovu peredvyshchu osvitu, Zakon Ukrainy № 2745-VIII (2023).] [Джерело](#)

N. Kolosivskiy

The educational complex of Chernivtsi Oblast: dynamics and current state

Keywords: social infrastructure, educational complex, education, educational institutions, Chernivtsi Oblast.

Annotation: The article analyzes the dynamics of the main indicators of the educational complex of Chernivtsi Oblast for the years 1995 to 2022. The coefficients of localization and territorial concentration of educational institutions in the territorial communities (hromadas) of the region are calculated, on their basis the level of

Н. Колосівський.

Освітній комплекс Чернівецької області: динаміка та сучасний стан

development of the educational complex and its territorial differences are determined. Attention is drawn to the problematic aspects of the educational sector in Chernivtsi Oblast and ways of solving them are proposed.

Education is one of the most important spheres of human life and plays a significant role in shaping social potential. The development of the economy, science, culture, and thus the overall competitiveness of the region largely depends on it. To ensure high-quality and accessible education, a necessary condition is the development of a network of institutions and a high level of their material and technical support. It is important not only to provide everyone with access to quality education, but also to monitor the dynamics of educational processes and make appropriate adjustments in a timely manner. The study of the educational complex of Chernivtsi Oblast made it possible to identify its strengths and weaknesses, disparities in spatial organization, and development prospects.

During the period from 1995 to 2022, there were noticeable changes in the educational complex of the region. Positive trends are observed in the field of preschool education, namely: an increase in the number of institutions, places and children in them, as well as a significant increase in the level of coverage of children by preschool education institutions. At the same time, there was a noticeable reduction in the network of general secondary education institutions, a decrease in the number of teachers and students in them. Similar trends can be observed in vocational and higher education.

Today, the educational complex of Chernivtsi Oblast is represented by a wide range of institutions. However, significant differences in its development level can be observed across the hromadas of the region. The most developed network of educational institutions is characteristic of Chernivtsi urban hromada. Vyzhnytsia, Hlyboka, Kitsman, Novodnistrovsk, Storozhynets, and Khotyn hromadas are characterized by a high level of development. Among the outsiders are Velykyi Kuchuriv, Krasnoilsk, Toporivtsi, Berehomets, Petrivtsi, Vashkivtsi, Kamianka, and Chudei hromadas. In addition, there are significant differences in the development of the educational complex between urban and rural settlements.

The educational complex of Chernivtsi Oblast has a number of problems that need to be addressed. The main efforts should be directed at increasing funding for educational institutions, providing them with modern technical equipment, upgrading teachers' skills, ensuring decent salaries and raising the prestige of teaching. It is important to introduce new forms and methods of training and actively involve young specialists. It is also appropriate to develop cooperation with other countries.